

Sygn. akt III Ca 629/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 listopada 2020 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący – Sędzia Sądu Okręgowego Roman Troll

Sędzia Sądu Okręgowego Beata Majewska Czajkowska

Sędzia Sądu Rejonowego (del.) Danuta Woćław-Klyta

po rozpoznaniu w dniu 4 listopada 2020 r. w Gliwicach na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Miasta G.

przeciwko M. C. (1)

o opróżnienie lokalu mieszkalnego

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 16 stycznia 2019 r., sygn. akt II C 2121/18

1) zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 2. w ten sposób, że:

a) ustala, iż pozwanej przysługuje uprawnienie do lokalu socjalnego,

b) wstrzymuje wykonanie opróżnienia lokalu mieszkalnego, opisanego w punkcie 1. wyroku, do czasu złożenia pozwanej przez Gminę G. oferty zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego,

2) oddala apelację w pozostałej części,

3) zasądza od powoda na rzecz pozwanej 320 zł (trzysta dwadzieścia złotych) z tytułu zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

SSR (del.) Danuta Woćław-Klyta SSO Roman Troll SSO Beata Majewska Czajkowska

Sygn. akt III Ca 629/19

UZASADNIENIE

Miasto G. wniosło o nakazanie M. C. (1), aby opuściła, opróżniła z rzeczy i osób oraz wydała należący do powoda lokal mieszkalny położony w G. przy ul. (...) oraz wniosło o zasądzenie kosztów procesu. W uzasadnieniu wskazał, że sporny lokal zajmowany jest przez pozwaną bez tytułu prawnego.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości, a w razie uwzględnienia powództwa wniosła o przyznanie prawa do lokalu zastępczego i wniosła o zasądzenie kosztów procesu. Argumentowała, że skierowała do powoda wnioski w celu uregulowania stanu prawnego przedmiotowego lokalu, które zostały odrzucone, a od kilku lat zamieszkuje w lokalu, nie ma żadnego zadłużenia za lokal. Odwołała się również do swego stanu zdrowia.

Wyrokiem z 16 stycznia 2019 r. Sąd Rejonowy w Gliwicach nakazał pozwanej M. C. (1) opuszczenie i opróżnienie z rzeczy lokalu mieszkalnego położonego w G. przy ulicy (...) i wydanie go powodowi w stanie wolnym od osób i rzeczy (pkt 1.), nie przyznał pozwanej prawa do lokalu socjalnego (pkt 2.), a kosztami postępowania obciążył pozwaną i z tego tytułu zasądził od niej na rzecz powoda 440 zł (pkt 3.).

Orzeczenie to było poprzedzone ustaleniem, iż H. T. zajmowała należący do powoda lokal mieszkalny położony w G. przy ul. (...) na podstawie umowy najmu z 1 lutego 1995 r., którą wypowiedziano oświadczeniem z 2 października 2012 r. z powodu nieregulowania należności czynszowych. Okres wypowiedzenia upłynął 30 listopada 2012 r. H. T. udostępniła lokal swojej wnuczce pozwanej M. C. (1), która w 2011 r. zamieszkała w lokalu, a w 2012 r. została w nim zameldowana. M. C. (1) mieszkała w lokalu nieprzerwanie wspólnie z babcią. 31 stycznia 2016 r. H. T. zmarła. Sąd Rejonowy ustalił, że po śmierci H. T. pozwana wystąpiła do powoda z wnioskiem o uregulowanie stanu prawnego lokalu, ale ten odmówił zawarcia umowy najmu lokalu wskazując, że pozwana nie spełnia warunków określonych uchwałą Rady Miasta (nie była przez wymagany czasu zameldowana w lokalu, nie należy do kręgu osób z przepisów oraz na lokalu występuje zadłużenie). W piśmie z 28 grudnia 2017 r. powód wezwał pozwaną do przekazania lokalu zajmowanego bez tytułu prawnego. Wezwanie to ponowił 22 stycznia 2018 r.

Zgodnie z ustaleniami Sądu Rejonowego M. C. (1) pracuje na podstawie umowy o pracę, zawartej na czas nieokreślony, osiągając 1600 zł miesięcznie dochodu, nie jest zarejestrowana jako osoba bezrobotna, nie posiada orzeczenia o niezdolności do samodzielnej egzystencji, nie korzysta z pomocy (...). Pozwana choruje na schizofrenie paranoidalną. Z powodu choroby była skierowana do (...) w G.. W związku z chorobą orzeczono u pozwanej niepełnosprawność w stopniu lekkim. Pozwana wcześniej mieszkała z rodzicami, lecz wyprowadziła się z domu rodzinnego. Utrzymuje sporadyczny kontakt z rodzicami. Nie ma z nimi dobrych relacji, rodzina kłóci się. Ojciec pozwanej jest osobą nerwową, co negatywnie wpływa na jej zdrowie. Rodzice pozwanej zamieszkują w trzypokojowym mieszkaniu. Siostra pozwanej mieszka zagranicą.

Sąd Rejonowy pominął dowód z opinii biegłego sądowego, bowiem wniosek dowodowy w tym zakresie został przez pozwaną cofnięty, a ponadto okoliczność, na którą został powołany, została wykazana na podstawie innego materiału dowodowego – orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy, przywołując regulacje art. 222 § 1 k.c., art. 691 § 1 k.c., art. 2 ustawy z 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, art. 14 tej ustawy, art. 21 tej ustawy, art. 24 tej ustawy, a także regulacje ustaw o pomocy społecznej, uznał roszczenie powoda za zasadne. Wskazał, że między pozwaną a powodem nie nawiązał się stosunek najmu przez czynności dokonane, a weszła w posiadanie lokalu powoda na skutek udostępnienia przez osobę trzecią będącą najemcą lokalu, przy czym zawarta przez H. T. umowa najmu lokalu z 1 lutego 1995 r. została skutecznie wypowiedziana; w dacie zgonu nie była ona już najemczynią. M. C. (2) – pomimo podjętych starań - nie zawarła z powodem umowy najmu spornego lokalu mieszkalnego. Powód bowiem odmawiał uwzględnienia wniosku pozwanej w tym zakresie, stanowczo wzywał pozwaną do wydania lokalu, cały czas oceniał władanie lokalem przez pozwaną jako nie mające podstawy prawnej. Nie było zatem podstaw do uznania, aby pomiędzy stronami doszło do zawarcia umowy na podstawie zgodnych oświadczeń woli, bądź też w sposób dorozumiany.

Sąd Rejonowy ponadto wskazał, że argument o obowiązywaniu uchwały nr (...) (...) w G. z 26 marca 2015 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta G., nie jest przesłanką uzasadniająca ustalenie istnienia stosunku najmu pomiędzy pozwaną i powodem. Przyjęcie, że wprost z uchwały wynika po stronie obywatela roszczenie o zawarcie umowy najmu czy też uprawnienie do wstąpienia w stosunek najmu, prowadziłoby w tej kwestii do odjęcia organowi wykonawczemu rzeczywistej możliwości prowadzenia gospodarki mieszkaniowej.

Dodatkowo Sąd Rejonowy podkreślił, że przesłankami zawarcia umowy najmu jest m.in. niezaleganie z opłatami związanymi z zajmowaniem lokalu oraz wnoszenie w okresie zamieszkiwania opłat z tytułu użytkowania lokalu, a ciężar udowodnienia tych okoliczności spoczywał na pozwanej, która nie sprostała w tej mierze ciężarowi

udowodnienia, że spełnia wspomnianej przesłanki. Podkreślił także, że powołany przez pozwaną § 20 uchwały (...) G. dotyczy sytuacji gdy to najemca zmarł lub opuścił lokal, natomiast babcia pozwanej w chwili śmierci nie była już najemcą, gdyż utraciła ten status z chwilą wygaśnięcia umowy najmu na skutek wypowiedzenia, co miało miejsce 30 listopada 2012 r.

Tym samym żądanie pozwu w zakresie nakazania pozwanej opuszczenia i opróżnienia lokalu z osób i rzeczy zasługiwało na uwzględnienie. Pozwana nie wykazała, aby przysługiwało jej wobec powoda skuteczne prawo do władania lokalem położonym w G. przy ul. (...).

Sąd Rejonowy zauważył, że wobec wejścia przez pozwaną w posiadanie lokalu powoda za zgodą jego najemcy (pозwana zamieszkała w lokalu w 2011 r., gdy to H. T. zajmowała lokal na podstawie ważnej umowy najmu), pozwana należy uznać za lokatora. Jest ona też osobą niepełnosprawną, ale nie jest to niepełnosprawność wystarczająca do uznania, że pozwana spełnia obligatoryjne przesłanki do otrzymania lokalu socjalnego. Zaznaczył, że ustawy z 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej obecnie nie obowiązuje i została zastąpiona ustawą z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, która nie zawiera definicji niepełnosprawnego lub niepełnosprawności, a jedynie pojęcie całkowitej niezdolności do pracy, które nie odnosi się do lekkiego stopnia niepełnosprawności. Sąd Rejonowy uznał zatem, że pozwana nie spełnia wymogu z art. 14 ust. 4 pkt 2 ustawy z 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego. Jednocześnie w sprawie nie wystąpiły inne ustawowe przesłanki obligujące sąd do przyznania pozwanej lokalu socjalnego. Pozwana jest osobą młodą (pełnoletnią), zatrudnioną, niezarejestrowaną jako osoba bezrobotna, nie jest osobą niezdolną do samodzielnej egzystencji, nie korzysta z pomocy społecznej. Sąd Rejonowy nie stwierdził także, aby pozwana była obłożnie chora i uznał, że ma ona realną możliwość zaspokojenia swoich potrzeb mieszkaniowych w innym lokalu aniżeli opisany w pozwie, a to w lokalu mieszkalnym jej rodziców, z którymi więzi nie są całkowicie zerwane i istnieje możliwość ich poprawy. Zdaniem Sądu Rejonowego w sprawie występuje zatem negatywna przesłanka

(art. 14 ust. 4 ustawy z 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego) wyłączająca możliwość przyznania prawa do lokalu socjalnego dla pozwanej. Sąd Rejonowy uznał, że w sprawie nie doszło do naruszenia zasad współżycia społecznego. O kosztach procesu orzekł na zasadzie art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Apelację od tego wyroku, w części dotyczącej pkt. 2. oraz 3., złożyła pozwana, zarzucając mu błąd w ustaleniach faktycznych, że: może zamieszkać w 3 pokojowym lokalu rodziców, brak jest bowiem relacji rodzinnych, a nie świadczy o nich odbiór jej ze szpitala przez rodzinę, bo w wypisie ze szpitala jest, iż odebrała ją matka, a to nie jest równoznaczne z tym, że ma poprawne relacje z ojcem i z tego powodu może zamieszkać w mieszkaniu rodziców; ponadto hipotetyczna alimentacja rodziców na jej rzecz nie daje jej przy tym prawa i możliwości zamieszkiwania w innym lokalu; nie zajęła lokalu samowolnie, bo przecież umowa była zawarta z babcią. Zarzuciła także sprzeczność ustaleń Sądu Rejonowego, który z jednej strony uznaje jej twierdzenia o złych relacjach z rodziną za prawdziwe, a następnie neguje jej zeznania, powołując się na wyrwane z kontekstu i niezwyfikowane informacje o odbiorze ze szpitala przez rodzinę. Ponadto zarzuciła naruszenie art. 14 ustawy z 21 czerwca 2001 r.

o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego oraz brak zastosowania art. 24 tej ustawy.

Wniosła o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z potwierdzeń wpłat na zaległość czynszową jej „przyszywanej babci”; zwrócenie się (...) z informacją czy zalegała z płatnościami oraz przedstawienia jak przedstawia się zadłużenia lokalu.

Przy tak postawionych zarzutach wniosła o zmianę wyroku i przyznanie prawa do lokalu socjalnego oraz nieobciążanie jej kosztami sądowymi, a także wstrzymanie wykonania opróżnienia lokalu do czasu złożenia przez gminę oferty zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie, oddalenie wniosku

o wstrzymanie wykonania opróżnienia lokalu, o oddalenie wniosku dowodowego i zasądzenia od pozwanej kosztów postępowania.

Pozwana, pismem z 24 września 2020 r., pozwana przedstawiła swoje zaświadczenia z dnia poprzedniego wraz z kartą przebiegu ciąży, z których wynika, że termin porodu został ustalony na 22 marca 2021 r., a pierwsze badanie położnicze przeprowadzono 22 lipca 2020 r.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Wyrok został wydany po skierowaniu sprawy celem rozpoznania na posiedzeniu niejawnym, a to zgodnie z art. 15zsz³ ust. 1 ustawy z 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy

o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 374 ze zm.), z uwagi na stan epidemii

i nadmierne zagrożenie dla zdrowia i życia ludzkiego. Żadna ze stron nie wносиła o przeprowadzenie rozprawy ani o przeprowadzenie niepodlegającego pominięciu dowodu z zeznań świadków lub z przesłuchania stron.

Zgodnie z art. 9 ust. 4 ustawy z 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1469), Sąd Okręgowy rozpoznając apelację stosuje regulacje proceduralne w brzmieniu sprzed nowelizacji, która weszła w życie 7 listopada 2019 r., apelacja bowiem wpłynęła przed tym terminem.

Ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy są prawidłowe i jako takie Sąd Rejonowy Sąd Okręgowy uznaje za własne. Wynika z nich, że pozwana pierwotnie miała tytuł do spornego lokalu mieszkalnego, gdyż zamieszkiwała tam za zgodą najemczyni, która nawet ją zameldowała, ale sama pozwana nie zawarła umowy z powodem, a z wypowiedzeniem umowy najmu H. T. ustało jej prawo do zamieszkiwania w lokalu.

W toku postępowania odwoławczego doszło jednak do zmiany stanu faktycznego sprawy, gdyż ustalono, że pozwana jest w ciąży (pierwsze badanie położnicze przeprowadzono 22 lipca 2020 r.), a termin porodu lekarz ustalił na 22 marca 2021 r.

(Dowód: zaświadczenie lekarskie wystawione pozwanej 23 września 2020 r. oraz karta przebiegu ciąży /k. 127-130/).

Zgodnie z art. 17 ustawy z 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego przepisów art. 14 i 16 tej ustawy nie stosuje się, gdy powodem opróżnienia lokalu jest stosowanie przemocy w rodzinie lub wykracanie w sposób rażący lub uporczywy przeciwko porządkowi domowemu, albo niewłaściwe zachowanie czyniące uciążliwym korzystanie z innych lokali w budynku albo gdy zajęcie lokalu nastąpiło bez tytułu prawnego (ust. 1), a nakazując opróżnienie lokalu z powodów, o których mowa w ust. 1, sąd w wyroku wskazuje te powody (ust. 2). Regulacje te zostały zmienione 21 kwietnia 2019 r. ustawą z 22 marca 2018 r. o zmianie ustawy o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych, ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 756), ale do postępowań

o opróżnienie lokalu wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie art. 2 tej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe (por. art. 19 ust. 1 tej ustawy). Dlatego

art. 17 ustawy z 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego został przytoczony w wersji poprzedzającej zmianę.

W tej sprawie zajęcie lokalu nie nastąpiło bez tytułu prawnego, gdyż pozwana zamieszkiwała w nim z pierwotną najemczynią za jej zgodą. Wówczas używała ona lokalu na podstawie umowy użyczenia z najemczynią, zasadnie więc Sąd Rejonowy potraktował ją jako lokatora w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego. Nie było też podstaw do stosowania regulacji art. 17 ww. ustawy.

Przywołane w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia okoliczności związane z możliwością zamieszkania przez pozwaną w mieszkaniu rodziców są tylko hipotezą Sądu Rejonowego, albowiem pozwana nie jest w jakimkolwiek sposób prawny powiązana z tymże lokalem (nie jest nawet w jego posiadaniu), od kilku lat mieszka poza lokalem rodzinnym, a nie ma tytułu prawnego do zajmowania innego lokalu. Ponadto jej środki finansowe nie wystarczają na to, aby wynajęła lokal, nie jest osobą zamożną, aczkolwiek posiada stałe zatrudnienie przy minimalnej płacy.

Trzeba jednak zaznaczyć, że zgodnie z art. 14 ust. 4 pkt 1 ustawy z 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego sąd nie może orzec o braku uprawnienia do zawarcia umowy najmu socjalnego lokalu wobec kobiety w ciąży. W taki przypadku orzekając o uprawnieniu do zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego jednocześnie nakazuje się wstrzymanie wykonania opróżnienia lokalu mieszkalnego do czasu złożenia pozwanej przez gminę oferty zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego (por. art. 14 ust. 6 ustawy z 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego). Ciąża pozwanej jest stanem nowym, a co za tym idzie nie była ona wiadoma Sądowi Rejonowemu, gdyż wówczas jeszcze ten stan nie zaistniał. Dlatego też z uwagi na zmianę okoliczności faktycznych doszło do zmiany zaskarżonego orzeczenia, niemniej jednak tylko co do meritum sprawy, a nie w zakresie kosztów.

W kwestii związanych z ewentualnymi płatnościami za lokal wniosek dowodowy oddalono na podstawie (art. 381 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c.), gdyż dokumenty wpłaty mogły być złożone przed Sądem I instancji, ponieważ dotyczą wpłat w latach 2012-2013, a dodatkowo nie są to kwestie istotne dla rozpoznania apelacji, dotyczącej tylko lokalu socjalnego.

Należy też wyraźnie podkreślić, że pozwana nie ma żadnego tytułu do lokalu mieszkalnego, w którym mieszkają jej rodzice, trudno więc wskazywać, że może zamieszkać w tym lokalu. Oczywiście rodzice mogą ją przyjąć, ale nie oznacza to, że zostanie wypełniona norma z art. 14 ust. 4 ustawy z 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego.

Zasadą w toku procesu jest odpowiedzialność za jego wynik, dlatego też strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (por. art. 98 § 1 k.p.c.). Wyjątek od tej zasady stanowi art. 102 k.p.c. (zasada słuszności). Zastosowanie tego przepisu dotyczyć musi szczególnie uzasadnionych wypadków i nie może być stosowane w każdej sprawie, jest to wyjątek od reguły odpowiedzialności za wynik procesu. Takie sformułowanie wprowadzić nie jest klauzulą generalną, jednak opiera się na zwrocie niedookreślonym, który może odsyłać również do argumentów natury aksjologicznej. Regulacja ta znajdzie zastosowanie w wyjątkowych sytuacjach, gdy z uwagi na okoliczności konkretnej sprawy, oparcie rozstrzygnięcia na zasadach ogólnych postępowania cywilnego dotyczących zwrotu kosztu procesu byłoby nieuzasadnione, ma ona charakter dyskrecjonalny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 kwietnia 2013 r., sygn. akt III CZ 75/12, Lex 1353220). Zasadnie także wskazuje Sąd Najwyższy, że okoliczności związane z przebiegiem sprawy takie jak charakter zgłoszonego roszczenia, jego znaczenie dla strony, subiektywne przekonanie o zasadności roszczenia, przedawnienie roszczenia oraz leżące poza procesem takie jak sytuacja majątkowa i życiowa strony mają wpływ na stosowanie art. 102 k.p.c., ale ocena czy takie wypadki rzeczywiście wystąpiły w konkretnej sprawie należy do sądu, który dokonuje jej w oparciu o całokształt okoliczności sprawy, przy uwzględnieniu zasad współżycia społecznego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 kwietnia 2013 r., sygn. akt V CZ 124/12, Lex 1341727). Muszą więc ujawnić się szczególne okoliczności, aby móc skorzystać z dobrodziejstwa art. 102 k.p.c.

Pozwana osiąga stały dochód, a co za tym idzie ma możliwości finansowe skutkujące brakiem konieczności stosowania regulacji art. 102 k.p.c., tym bardziej, że materiał sprawy nie wskazuje na to, aby zachodziły jakieś szczególne okoliczności.

Dlatego też, z uwagi na zmianę stanu faktycznego w tej sprawie, należało przyznać pozwanej lokal socjalny i wstrzymać eksmisję do czasu złożenia przez gminę oferty najmu lokalu socjalnego, co spowodowało zasadność apelacji w tej części. W pozostałym zakresie ocena prawna Sądu Rejonowego jest prawidłowa.

Apelacja pozwanej w pozostałej części, a więc co do kosztów procesu, jest bezzasadna.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., należało orzec jak w punkcie 1. sentencji, a na podstawie art. 385 k.p.c. należało orzec jak w punkcie 2. sentencji.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c., albowiem pozwana przegrała sprawę w postępowaniu odwoławczym w niewielkim zakresie, dlatego powód powinien jej zwrócić koszty tego postępowania, an które składają się: 200 zł opłaty od apelacji oraz 120 zł wynagrodzenia pełnomocnika procesowego, zgodnie z § 7 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. poz. 1800 ze zm.), § 10 ust. 1 pkt 1 tego rozporządzenia.

SSR (del.) Danuta Woław-Klyta SSO Roman Troll SSO Beata Majewska Czajkowska